

Vladimír Sedlák

University of Security Management in Košice

Eduard Snižik

University of Security Management in Košice

Michal Krajník

University of Security Management in Košice

INFORMAČNÁ BEZPEČNOSŤ A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV NA INTERNETOVÝCH SOCIÁLNYCH SIEŤACH

INFORMATION SECURITY AND PERSONAL DATA PROTECTION ON INTERNET SOCIAL NETWORKS

ABSTRAKT

Novodobá ľudská generácia, predovšetkým mladšia generácia, trávia v digitálnom svete stále viac času. Odborníci v danej oblasti zaznamenávajú výrazný nárast záujmu ľudí o sociálne siete. V súčasnosti v rámci tzv. digitálneho kontaktovania sa ľudí navzájom je kontakt na internetových sociálnych sieťach snáď tou najpopulárnejšou formou. Článok poukazuje na riziká v úniku a zneužívanie osobných údajov na takýchto internetových sociálnych sieťach.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

internet, informačná bezpečnosť, sociálne siete, ochrana osobných údajov.

ABSTRACT

Modern human generation, especially the younger generation, in the digital world spends more and more time. Experts in the area recorded a significant increase of interest of people on social networks. On the present, in a frame of the so-called digital contacting the people themselves is to contact online social networks, perhaps the most popular form. Article mentions the risks of leakage and misuse of personal data on such online social networks.

KEY WORDS

internet, information security, social networks, personal data protection.

ÚVOD

Fenoménom súčasnosti sú bezpochyby internetové sociálne siete. Pre neskúsených užívateľov týchto sietí, ktorí nemajú dostatočné povedomie o otázkach ochrany súkromia a osobných údajov, tento fenomén predstavuje potenciálnu hrozbu. Mnoho užívateľov neváha zverejňovať na internetových sociálnych sieťach svoje osobné údaje a informácie, ktoré môžu na internete ostať navždy a môže ich aj každý vidieť, použiť a aj zneužiť. Stránky sociálnych sietí majú pridanú hodnotu v tom, že poskytujú interakciu s ostatnými užívateľmi a ponúkajú možnosť nastavenia, komu sú zverejnené údaje dostupné. Len málo užívateľov používa ponúkané možnosti ochrany pre nastavenia a obmedzenia zverejnenia osobných údajov. Predovšetkým mladiství sú tí, ktorí takúto ochranu osobných údajov na internete väčšinou zanedbávajú, resp. úplne podceňujú. Zverejňovanie fotiek a osobných údajov a informácií, ktoré sa zdajú byť momentálne nezabudnuteľným zážitkom v internetovom kontakte s priateľmi a neznámymi ľuďmi, môže mať v nasledujúcich rokoch vážne negatívne dôsledky.

I napriek skutočnosti, že prevádzkovatelia internetových sociálnych sietí prejavili vôľu zaoberať sa otázkami súkromia, existuje mnoho nedostatkov, ktoré používateľom a hlavne mládeži bráni v tom, aby bola pre nich sociálna sieť bezpečnou záležitosťou.

PRÁVNE RÁMCE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV V EURÓPSKEJ ÚNII

Ochranou osobných údajov a súkromia sa zaoberá vo svojich smerniciach, nariadeniach a dohovoroch Rada Európy a Európsky parlament. Po ratifikácii členskými štátmi sú tieto schválené dokumenty implementované prostredníctvom národných parlamentov do legislatívy toho ktorého štátu Európskej únie (EÚ) a celej Európy. Od roku 2007 vo vzťahu k ochrane osobných údajov v kontexte 21. storočia je 28. január stanovený ako Dňom ochrany osobných údajov.

Na Slovensku je ochrana osobných údajov a súkromia legislatívne zabezpečená prostredníctvom Ústavy Slovenskej republiky a zákonov. Nariadenia, smernice a zákony však len určujú mantinely, v akých sa prevádzkovatelia internetových portálov majú pohybovať pri prevádzkovaní sociálnych sietí¹. Užívateľ svojím správaním určuje rozsah prístupných osobných údajov na sociálnych sieťach, avšak za predpokladu, že prevádzkovatelia sociálnych sietí budú mať svoje stránky zrozumiteľné. Znamená to od určenia najjednoduchších vecí, ako je jazyk, ktorým hovoríme, až po zložitejšie veci, ako je napr. nastavenie prístupových práv iba pre vybrané skupiny ľudí. Tieto obmedzenia spravidla nie sú v základnom nastavení aktivované a je potrebné upravovať ich, čo môže byť pre neskúseného užívateľa sociálnych sietí na internete problém.

¹ Zákon č. 460/1992 Z.z.: Ústava Slovenskej republiky. Zákon č. 40/1964 Z.z.: Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov. Zákon č. 428/2002 Z.z.: Zákon o ochrane osobných údajov, v znení neskorších predpisov. Zákon č. 300/2005 Z.z.: Trestný zákon, v znení neskorších predpisov. Charta základných práv Európskej únie. Dohovor Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Dohovor Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov.

OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV A INFORMAČNÁ BEZPEČNOSŤ V ELEKTRONICKÝCH MÉDIÁCH

Internetová sociálna sieť

Výpočtová technika a internet umožňujú vytváranie sociálnych sietí, ktoré môžu byť orientované privátne alebo pracovne. Nie sú to klasické internetové stránky, sú to internetové aplikácie, čiže počítačové programy. V stručnosti ide o prepájanie kontaktov medzi ľuďmi na internetovej sieti, ktorí majú niečo spoločné. Každý užívateľ si vytvorí vlastný profil, v ktorom napíše o sebe základné informácie. Na základe týchto informácií sa nadväzujú vzťahy medzi užívateľmi, ktorí sa spájajú do skupín. Vzájomnými prepojeniami užívateľov a skupín vzniká sieť vzťahov. Nevýhodou sociálnych sietí je fakt, že užívatelia nemusia do svojho profilu vložiť pravdivé informácie a je to takmer aj nemožné zistiť.

Sociálne siete sú charakteristické predovšetkým tým, že predstavujú priestor pre konverzáciu, poskytujú možnosť zdieľania obsahu, ponúkajú priestor pre publikovanie obsahu tvoreného ich užívateľmi a podporujú vzájomnú participáciu užívateľov na tvorbe obsahu. Kombinácia týchto vlastností potom dáva priestor aktivitám a funkciám, akými sú budovanie vzťahov, distribúcia obsahu tvoreného užívateľmi, hodnotenie a značenie obsahu a samozrejme zábava. V súvislosti s užívateľským obsahom treba pripomenúť, že sa nejedná iba o textový obsah, ale aj o fotografie, videá, hudbu, texty a pod.

Množstvo najnovších svetových výskumov o sociálnych sieťach na internete potvrdili reálnu skutočnosť dnešnej tzv. „digitálnej“ doby, že obrovský záujem o sociálne siete je naozaj globálnou záležitosťou a týka sa predovšetkým mladých ľudí prakticky na celom svete. To, ako sa mladí ľudia v súčasnosti zapájajú do sociálnych sietí, môže poskytnúť dlhodobý pohľad na formovanie ich identity a rovesníckej socializácie. V podstate možno povedať, že Facebook, Pokey a ďalšie sociálne siete sa stávajú akousi občianskou spoločnosťou tínedžerskej kultúry. Masové zapojenie do nich sa medzi mladými ľuďmi šíri rýchlosťou, ktoré možno prirovnať iba k neustále rastúcej rýchlosti internetového pripojenia.

ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU RIEŠENIA INFORMAČNEJ BEZPEČNOSTI A OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH

Čo sú osobné údaje?

Osobné údaje sú údaje vzťahujúce sa na fyzickú osobu, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno jednoznačne určiť priamo alebo nepriamo na základe už jednej či viacerých charakteristík alebo znakov². V akom meradle sú určité identifikátory postačujúce na dosiahnutie identifikácie konkrétnej osoby, záleží vo veľkej miere od kontextu konkrétnej situácie. Delíme ich na všeobecné a osobitné.

Medzi najhlavnejšie osobné údaje a ako všeobecný identifikátor osobných údajov uvádzajú meno, priezvisko, rodné číslo, presná adresa bydliska, číslo občianskeho

² Zákon č. 428/2002 Z.z.: Zákon o ochrane osobných údajov, v znení neskorších predpisov.

preukazu a štátna príslušnosť. S cieľom jednoznačnej identifikácie, môže to byť kombinácia akýchkoľvek znakov a čohokoľvek, napr. od veľkosti topánok až po údaje, ktoré patria do takzvanej osobitnej kategórie. Vzťahujú sa na ňu „objektívne“ informácie, napr. rozbor krvi, ale aj „subjektívne“ informácie, ktorými sú hodnotenia a názory. Ide o údaje, ktoré hovoria o etnickom a rasovom pôvode človeka, o jeho svetonázore a vierovyznaní, v ktorej politickej strane je registrovaný, či je členom v odboroch, alebo údaje týkajúce sa jeho zdravotného stavu, či pohlavného života, alebo sexuálnej orientácie. Pre mnohých sú zaujímavé aj sociálno-ekonomické pomery, napr. ako a s kým dotknutá osoba žije, aké má majetkové pomery, techniku a pod. Subjektívny druh údajov a informácií tvorí prevažnú časť osobných údajov spracovávaných v personálnej politike (nízke sebavedomie), bankovníctve (nespolahlivý dlžník) alebo v poisťovníctve (riziko smrti a pod.).

Ďalšou takou osobitnou kategóriou sú aj biometrické údaje, akými sú napr. odtlačky prstov, geometria ruky, črty tváre, tón hlasu, osobitý spôsob reči alebo chôdze a pod. Taktiež to môžu byť aj údaje o pracovnej spôsobilosti, tiež aj údaje o psychickej spôsobilosti a psychickej identite. V dnešnej dobe prudkého rozmachu výpočtovej techniky a informačných systémov je osobným údajom už aj informácia o e-mailovej adrese a IP adresa. Spracovávanie týchto osobných údajov a informácií osobitnej kategórie, upravuje osobitný zákon.

Veľmi dôležité je zabezpečiť diskretnosť pri spracúvaní osobných údajov na internetových sociálnych sieťach ako aj informovať poskytovateľa týchto údajov o tom, aký je účel ich spracovania. Prevádzkovateľ sociálne siete taktiež má povinnosť poučiť o dobrovoľnosti alebo povinnosti poskytnúť požadované údaje, prípadne aj vyžiadať písomný súhlas dotknutej osoby. Prevádzkovateľ a sprostredkovateľ sociálnej siete sú povinní zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, ktoré im poskytnú dotknuté osoby počas trvania spracovania ale aj po jeho ukončení.

Osobné údaje sú vstupnou bránou do súkromia každého človeka, preto je potrebné byť triezvo opatrný. Tak ako inde vo svete, aj na Slovensku dnes väčšia časť obyvateľstva má prístup k internetu, vlastní zariadenie IKT na komunikáciu a je intelektuálne vybavená na prácu so sociálnou sieťou. Už samotný počítač z hľadiska jeho použitia poznáme ako stroj na spracovanie informácií. Technológia internetu prenikla do našej spoločnosti tak, že sa postupne stáva našim ďalším vnemom. Väčšina pokročilých užívateľov internetu má na niektorej z populárnych sociálnych sietí vytvorené minimálne jedno konto. Kým pre niektorých z nich je používanie sociálnych sietí efektívnym márnením času, sú situácie, keď sociálne siete pomáhajú čas šetriť, respektíve získať a spracovať informácie, ku ktorým by sme sa bežnými prostriedkami v rozumnom čase nedostali. Užívatelia sociálnych sietí nájdu čo potrebujú, ale hlavne získajú znalosti a informácie, ktoré vôbec nehľadali a napokon riešia situáciu iným spôsobom, ako predpokladali.

Informácie na sociálnych sieťach sú zhromažďované dvoma spôsobmi:

1. Informácie poskytnuté prevádzkovateľovi sociálnej siete. Pri registrácii sú požadované osobné informácie ako meno, e-mailová adresa, prípadne telefónne číslo. Ak používateľ chce naplno využívať funkcie zdieľania, ktoré prevádzkovateľ poskytuje, môže prevádzkovateľ siete požiadať o vytvorenie

verejne viditeľného profilu, ktorý môže obsahovať mnoho identifikátorov identity.

2. Informácie získavané pri používaní služby prevádzkovateľom. Prevádzkovateľ siete môže zhromažďovať informácie o službách, ktoré sú vyžívané, a tiež o spôsobe ich využívania. Napr. ktorú webovú stránku používateľ navštívi a s akým obsahom. Takto získa informácie o zariadení (model hardvéru, verzia operačného systému, údaj o mobilnej sieti vrátane telefónneho čísla a pod.). Môžu to byť napríklad aj informácie o aktuálnej polohe (signál GPS odoslaný mobilným zariadením, sieť Wi-Fi a mobilných vysielateľoch v blízkosti).

Všetky informácie o užívateľovi, ktoré prevádzkovateľ siete zhromažďuje zo všetkých ním poskytovaných služieb, používa na poskytovanie, na udržiavanie, ochranu a zlepšovanie i vývoj nových služieb. Tieto informácie tiež používa na poskytnutie obsahu zodpovedajúceho potrebám užívateľa, napr. poskytnúť mu relevantnejšie výsledky vyhľadávania a tiež reklamy.

Je dôležité, aby na sociálnej sieti prevádzkovateľa bolo vždy jasné, ktoré informácie zhromažďuje a užívateľ aby mal primeranú možnosť zvoliť si, ako budú vyžívané. Užívateľ by mal mať možnosť posúdiť a kontrolovať určité druhy informácií, zobrazit' a upraviť nastavenia kategórii reklám, ktoré sú pre neho zaujímavé, kontrolovať, s kým zdieľa informácie, blokovanie súborov cookies atď.

Strach zo straty súkromia a zo zneužitia súkromných údajov a informácií predstavuje pre veľkú časť verejnosti silnú motiváciu vyhýbať sa internetovým nákupom a službám. Treba povedať, že obozretnosť je v takýchto prípadoch na mieste. Rakúsky študent práva požiadala o všetky informácie, ktoré o jeho profile uchováva prevádzkovateľ internetovej sociálnej siete. Prevádzkovateľ siete mu poslal 1224 strán informácií. Boli tam fotografie, správy a príspevky na jeho stránke za posledných niekoľko rokov, pričom o niektorých z nich si myslel, že ich vymazal. Uvedomil si, že lokalita o ňom zbiera oveľa viac informácií, ako predpokladal, a že uchováva aj informácie, ktoré považoval za vymazané (a teda lokalita ich nepotrebovala).

Internet je verejná sieť. Mimo bežných užívateľov využívajúcich internetové služby je internet plný hackerov, t.j. počítačovo a intelektuálne zdatných jedincom využívajúcich bezpečnostne slabé miesta siete vo svoj prospech, nech už je akýkoľvek. Veľa údajov putuje po internete v nezašifrovanej verzii, no aj zakódované informácie možno pri väčšej námahe identifikovať.

OSOBNÉ ÚDAJE V EURÓPSKOM PONÍMANÍ

Súkromie, integrita a ochrana údajov sú pojmy s dlhou históriou v členských štátoch EÚ a aj na širšej európskej úrovni. Úcta voči súkromiu bola zaistená v európskom meradle od roku 1950, kedy Rada Európy prijala dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd³. V súvislosti s technickým rozvojom bolo nutné zväčšiť pôsobnosť a spresniť terminológiu. Vznikli ďalšie legislatívne nástroje akými bol európsky dohovor o ochrane jednotlivcov s ohľadom na automatické spracovávanie

³ Dohovor Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

osobných údajov, ktorý bol prijatý v roku 1981⁴. Tento dohovor Rady Európy č.108, otvorený na podpis v roku 1981, bol zatiaľ podpísaný a ratifikovaný 38 štátmi a dodatkový protokol č. 108 k tomuto dohovoru otvorený na podpis v roku 2001 bol doposiaľ podpísaný v počte 17 štátov a ratifikovaný v počte 13 štátov Rady Európy. V súčasnosti sú na európskej úrovni základné pravidlá na ochranu údajov stanovené v: Smernici 95/46/ ES Európskeho parlamentu a Rady z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov s ohľadom na spracovávanie osobných údajov a voľnom pohybe takýchto údajov, ďalej v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovávanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov (Nariadenie o ochrane údajov) a v Smernici 2002/58/ES Európskeho parlamentu a Rady z 12. júla 2002 týkajúcej sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronickej komunikácie (smernica o súkromí a elektronickej komunikácii).

Je potrebné si uvedomiť, že pojmy „integrita a súkromie“ na jednej strane a „ochrana údajov“ na strane druhej, nie sú identické. Ochrana súkromia je základné právo, ktoré je v prvom rade chránené článkom 8 európskeho dohovoru o ľudských právach a následnými ustanoveniami v rámci EÚ. Pojem ochrana osobných údajov obsahuje podstatné zásady na ochranu dotknutej osoby. Pojem ochrany údajov je na jednej strane užší než súkromie, pretože súkromie v sebe zahŕňa viac než osobné údaje. Na druhej strane zaberá širšiu oblasť, pretože osobné údaje sú chránené nielen s cieľom zaistiť súkromie osoby, ale tiež preto, aby garantovali aj ďalšie práva, ako napr. nebyť diskriminovaný.

SÚČASNOSŤ A LEGISLATÍVA O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV NA SLOVENSKU

Ochrana osobných údajov bola garantovaná po prvýkrát ako samostatne garantované právo pre jednotlivca v dohovore o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov⁵. Znenie tohto dohovoru špecifikuje, že ochrana údajov sa netýka iba ochrany súkromia a rodinného života, ale aj ďalších práv a základných slobôd. Účelom tohto dohovoru je zabezpečiť pre každého jednotlivca rešpektovanie jeho práv a základných slobôd, najmä práva na súkromie pri automatizovanom spracovaní osobných údajov o ňom.

Ochrana osobných údajov na Slovensku vychádza zo všeobecného osobnostného práva, ktoré je chránené štátnou legislatívou a vyplýva priamo z Ústavy Slovenskej republiky, ako aj z ostatných právnych predpisov. Ochrana osobných údajov v Slovenskej republike upravujú: Ústava Slovenskej republiky⁶, Občiansky zákonník⁷, Zákon o ochrane osobných údajov⁸ a Trestný zákon⁹. Pre špeciálne prípady ochrany osobných údajov platia príslušné osobitné zákony, napr. zákon zdravotnej starostlivosti, zákon o utajovaných skutočnostiach, zákon o bankách a iné.

⁴ Dohovor Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov.

⁵ Dohovor Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov

⁶ Zákon č. 460/1992 Z.z.: Ústava Slovenskej republiky.

⁷ Zákon č. 40/1964 Z.z.: Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov.

⁸ Zákon č. 428/2002 Z.z.: Zákon o ochrane osobných údajov, v znení neskorších predpisov.

⁹ Zákon č. 300/2005 Z.: Trestný zákon, v znení neskorších predpisov.

INTERNETOVÉ SOCIÁLNE SIETE NA SLOVENSKU

K najpoužívanejším internetovým sociálnym sieťam na Slovensku patria: facebook, pokec, badoo, blicklick a netlog.

Facebook je rozsiahly komunitný webový systém, ktorý založil 4. februára 2004 Mark Zuckerberg počas štúdia na Harvardovej univerzite. Spoluzakladateľmi systému boli Chris Hughes, Dustin Moskovitz a Eduardo Saverin. Dňa 4. februára 2004 bol spustený "Thefacebook", ktorý sa nachádzal na stránke thefacebook.com. V septembri 2005 sa Facebook dostáva aj do stredných škôl a taktiež umožnil členstvo niektorým spoločnostiam, akými sú Apple Inc. a Microsoft. Prelom nastal v roku 2006, keď Facebook bol dostupný pre širokú verejnosť, presnejšie pre každého, kto dosiahol 13 rokov života a mal platnú emailovú adresu^{10 11}.

Milan Dubec založil Azet 17. marca 1997 spustením prvej služby Zoznamka.sk, ktorá je v súčasnosti jednou z najstarších doteraz prevádzkovaných služieb na slovenskom internete. V krátkom čase vznikla aj ďalšia sekcia Pokec.sk, dnes najväčší a dominantný chat na Slovensku a v Čechách. Od svojho vzniku sa spoločnosť Azet.sk úspešne prepracovala medzi ostatnými portálmi a stala sa jednotkou na slovenskom internete s 600 000 užívateľmi denne a viac ako 1 880 000 mesačne.

Andrey Andreev založil Badoo v roku 2006. Dnes je táto spoločnosť celosvetovo najrozsiahlejšou sieťou, ponúkajúcou priestor na zoznámenie sa s novými ľuďmi. Zarábajúc vyše 150 miliónov dolárov ročne, Badoo má viac ako 135 miliónov registrovaných užívateľov zo 180 krajín. Stránka je momentálne k dispozícii v 38 jazykoch, či už cez Badoo.com, alebo na rôznych sociálnych/mobilných platformách, a to v podobe aplikácie pre iPhone, Android, Facebook a pracovné plochy počítačov.

O Blicklick nie sú dostupné informácie o vlastníckych vzťahoch. Ak je užívateľ zaujímavý tým, že vie písať články, má veľa informácií a chce sa s nimi podeliť, stránka Blicklick.com ponúka možnosť realizovať svoje myšlienky pomocou Blogovania. (blicklick).

Netlog je on-line platforma, kde si užívatelia môžu udržiavať a rozširovať svoju sociálnu sieť. Bol vytvorený spoločnosťou Massive Media NV, sídliacou v meste Ghent, Belgicko. Netlog je momentálne dostupný v 40 jazykoch a má viac ako 95 miliónov členov po celej Európe a toto číslo sa každým dňom zvyšuje.

VÝSLEDKY PRIESKUMU O BEZPEČNOSTI SOCIÁLNYCH SIETÍ NA INTERNETE

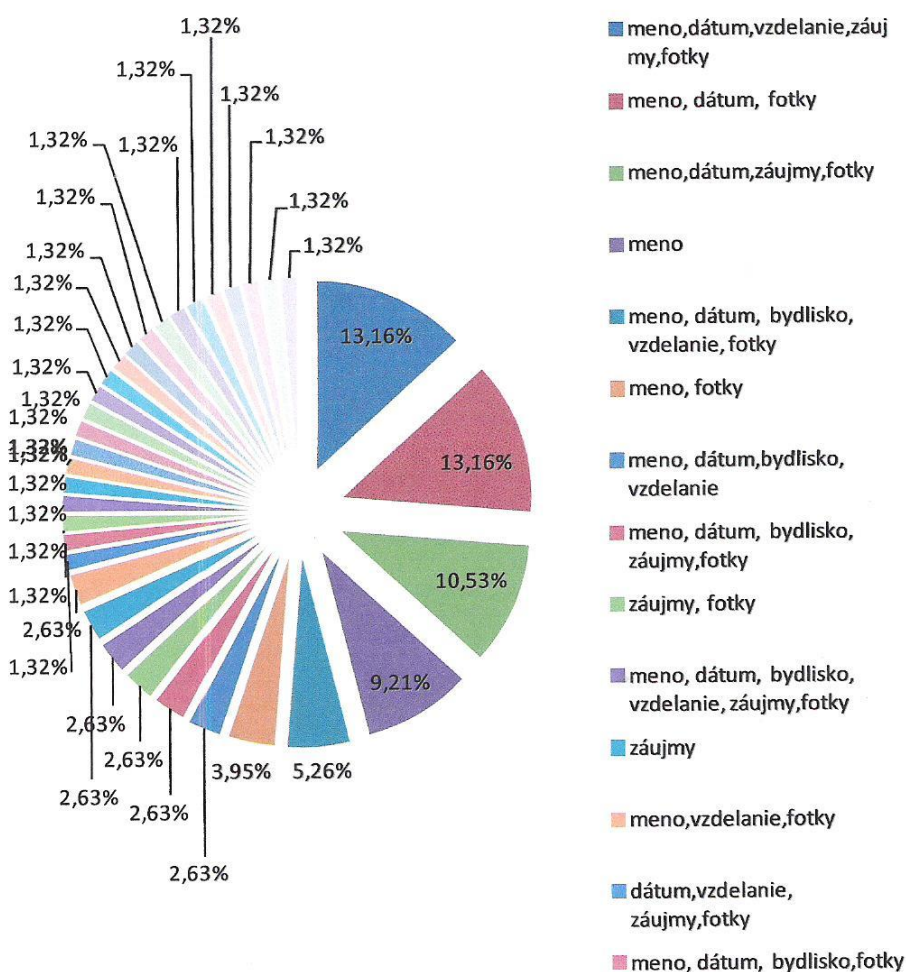
Prieskum o bezpečnosti osobných údajov na internetových sociálnych sieťach bol v roku 2012 realizovaný na vzorke 85 náhodne oslovených respondentov. Vzhľadom na to, že výber vzorky nie je z hľadiska počtu respondentov reprezentatívny, výsledky platia len pre skúmaný súbor. V prieskume bolo kladených 24 otázok zameraných na základné i rozšírené problematiky k internetu ako takému, sociálnym sieťam na ňom

¹⁰ Kyška,R., 2010: *Všetci sme nahí na Facebooku*. Bratislava: Forza Music, 2010, 147s., ISBN 978-80-8935-924-0.

¹¹ Požír,J., 2005: *Informační bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čenek, 2005, 309s., ISBN 80-8689898-38-5.

a predovšetkým otázky smerujúce k zisteniu bezpečnosti a ochrane zverejnených osobných dát na takýchto sieťach. Vekové zloženie respondentov bolo od 16 po takmer 70 rokov, Prieskumu sa zúčastnili primerane rovnako muži a ženy, študenti, zamestnaní aj nezamestnaní. Z dôvodu obmedzenosti rozsahu príspevku uvádzame graficky spracované výsledky z dvoch dominantných otázok. (obr.1 a 2)¹².

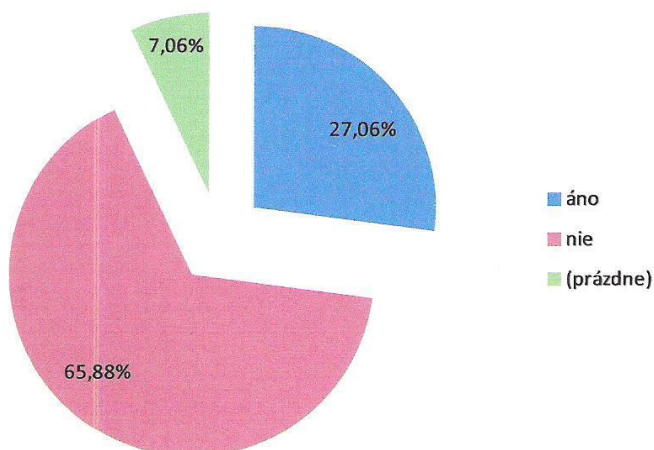
Ktoré osobné údaje zverejňujete na sociálnej sieti?



Obr.1: Grafické výsledky z prieskumu na otázku: Ktoré osobné údaje zverejňujete na sociálnej sieti ?

¹² Krajník, M., 2012: *Ochrana osobných údajov a informačná bezpečnosť na internetových sociálnych sieťach*. Košice: VŠBM Košice, 2012, 81s.

Stretli ste sa vy alebo vaši priatelia so zneužitím osobných údajov?



Obr.2: Grafické výsledky z prieskumu na otázku: Stretli ste sa Vy alebo Vaši priatelia so zneužitím osobných údajov ?

VYHODNOTENIE PRIESKUMU A ZÁVER

Cieľom prieskumu bolo zistiť, ako sa správajú respondenti skúmaného súboru, pozitívne a negatívne faktory ich správania sa ako užívateľov sociálnych sietí s dôrazom na zistenie spoľahlivosti a ochrane osobných dát na takýchto sieťach.

Z výsledkov prieskumu vyplýva:

1. Internet je už neoddeliteľnou súčasťou života respondentov. Využívajú internet takmer denne, väčšinou v rozsahu jednu až tri hodiny a najčastejšie sa internet vyžíva v domácom prostredí.
2. Používať internetové sociálne siete je pre respondentov takmer samozrejmé či pre mužov alebo ženy.
3. Respondenti čas strávený na internetových sociálnych sieťach nepovažujú za záujmovú činnosť, skôr tento čas vnímajú ako spôsob komunikácie, možnosť podať vybraným používateľom informácie o sebe, svojich názoroch, záujmoch a momentálnej nálade.
4. Medzi užívateľmi internetových sociálnych sietí dominuje záujem o súčasného lídra medzi prevádzkovateľmi internetových sociálnych sietí, t.j. o Facebook. Respondenti na internetových sociálnych sieťach komunikujú hlavne po slovensky, ale niektorí aj v cudzom jazyku.
5. Len 8,24 % respondentov využíva internetové sociálne siete aj na vyhľadávanie nových priateľov, to hovorí o tom, že respondenti uprednostňujú skutočné fyzické nadviazanie priateľstva a až následne s nimi komunikujú prostredníctvom sociálnej siete.
6. Respondenti zverejňujú svoje osobné údaje na internetových sociálnych sieťach, ale väčšina ich sprístupňuje len pre priateľov alebo pre vybrané skupiny používateľov registrovaných na internetovej sociálnej sieti. Respondenti vedia o

možnostiach obmedzenia zverejňovania osobných údajov na internetových sociálnych sieťach.

7. Pozitívnym zistením je, že nadpolovičná väčšina respondentov číta podmienky prevádzkovateľov internetových sociálnych sietí.
8. Viac ako štvrtina respondentov sa stretla s prípadom zneužitia osobných údajov.
9. Výsledky prieskumu preukázali, že skoro tri štvrtiny respondentov využíva na vytvorenie hesla kombináciu písmena a číslice, čo možno považovať za dobrú úroveň kvality hesla. Približne dvadsať percent respondentov používa na tvorbu hesla len čísla, resp. písmená, čo možno považovať za nízku úroveň kvality hesla.
10. Väčšina respondentov považuje internetové sociálne siete za prínos pre komunikáciu medzi ľuďmi, ale takmer pätina respondentov ich za prínos nepovažuje.

Dodržiavanie zásad používateľa sociálnej siete je potrebné formovať už od útleho detstva a zároveň byť ako rodič dobrým vzorom. Rodičia by mali vysvetliť deťom, že všetko čo na webe uverejnia, sa dostane k mnohým ľuďom a všetko čo sa na internete už raz objaví sa len ťažko dá úplne odstrániť.

LIERATÚRA

1. KYŠKA, R., 2010: *Všetci sme nahí na Facebooku*. Bratislava: Forza Music, 2010, 147s., ISBN 978-80-8935-924-0.
2. KRAJNÍK, M., 2012: *Ochrana osobných údajov a informačná bezpečnosť na internetových sociálnych sieťach*. Košice: VŠBM Košice, 2012, 81s.
3. POŽÁR, J., 2005: *Informační bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čenek, 2005, 309s., ISBN 80-8689898-38-5.
4. Dohovor Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
5. Dohovor Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov.
6. Charta základných práv Európskej únie.
7. Zákon č. 460/1992 Z.z.: Ústava Slovenskej republiky.
8. Zákon č. 40/1964 Z.z.: Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov.
9. Zákon č. 428/2002 Z.z.: Zákon o ochrane osobných údajov, v znení neskorších predpisov.
10. Zákon č. 300/2005 Z.z.: Trestný zákon, v znení neskorších predpisov.